

**PENGGAL KEDUA
DEWAN UNDANGAN NEGERI YANG KEENAM BELAS
NEGERI SABAH**

ATURAN URUSAN MESYUARAT

HARI RABU, 08 DISEMBER 2021, PUKUL 10:00 PAGI

Bil. 07

PERTANYAAN-PERTANYAAN UNTUK JAWAPAN LISAN

- *1. **YB. Tuan Mohammad bin Mohamarin [Banggi]** bertanya kepada **KETUA MENTERI**, adakah kerajaan bercadang untuk memberikan taraf daerah penuh kepada daerah-daerah kecil di seluruh Sabah termasuklah Daerah Kecil Banggi demi memacu pembangunan yang lebih efektif.
- *2. **YB. Tuan Hamild @ Hamid bin Hj. Awang [Balung]** bertanya kepada **TIMBALAN KETUA MENTERI I / MENTERI KERJA RAYA**, apakah status Projek Skim Bekalan Air Tawau Fasa III – reka bentuk dan pembinaan empangan air.
- *3. **YB. Datuk Raime Unggi [ADUN Dilantik]** bertanya kepada **TIMBALAN KETUA MENTERI III / MENTERI PEMBANGUNAN DAN PERINDUSTRIAN**, sejauh mana kerjasama antara Kerajaan Negeri dan Kerajaan Persekutuan dalam pembangunan program SME di kawasan bandar dan luar bandar.
- *4. **YB. Datuk Anwar Ayuub @ Annuar Ayub [Liawan]** bertanya kepada **MENTERI PEMBANGUNAN LUAR BANDAR**, apakah cadangan kerajaan berkenaan permohonan pemberian rumah daif di negeri ini khususnya di DUN N.41 Liawan.
- *5. **YB. Datuk Abdul Ghani bin Mohamed Yassin [Nabawan]** bertanya kepada **MENTERI SAINS TEKNOLOGI DAN INOVASI**, dalam cadangan bajet tahun 2022, apakah ada pendekatan atau formula baharu pihak kementerian untuk memastikan program kemahiran khususnya dalam bidang teknologi automatik, digital dan elektronik mendapat sambutan menggalakkan daripada para pelajar atau belia dan beliawaris yang masih belajar khususnya di negeri ini.
- *6. **YB. Tuan Phoong Jin Zhe [LUYANG]** bertanya kepada **MENTERI BELIA DAN SUKAN**, apakah usaha-usaha yang telah dilaksanakan untuk membaik pulih dan membina baru fasiliti sukan di kompleks-kompleks sukan seluruh Sabah dari Oktober 2020 hingga kini.
- *7. **YB. Datuk Poon Ming Fung @ Frankie [Tanjong Papat]** bertanya kepada **MENTERI KERAJAAN TEMPATAN DAN PERUMAHAN / MENTERI KEWANGAN II**, apakah KPI pengurusan aduan yang telah difailkan kepada pihak Majlis Perbandaran Sandakan.

- *8. YB. Datuk Juil Nuatim [Limbahau] bertanya kepada **TIMBALAN KETUA MENTERI / MENTERI PERTANIAN DAN PERIKANAN**, para petani kawasan DUN Limbahau terpaksa menanggung kos perjalanan dan pemasaran yang tinggi apabila ke pekan Papar dengan jarak 20km ke 30km dari kampung masing-masing. Adakah kerajaan akan mewujudkan pusat pemasaran hasil tani di jajaran lebuh raya PAN Borneo di Kawasan DUN Limbahau.
- *9. YB. Puan Rina Hj Jainal [Kukusan] bertanya kepada **MENTERI PELANCONGAN, KEBUDAYAAN DAN ALAM SEKITAR**, apakah tindakan yang telah diambil terhadap Syarikat Hartamas Borneo Sdn Bhd bagi projek pembinaan ESSCOM Front Operation Based (FOB) yang telah merosakkan terumbu karang di Pulau Mabul.
- *10. YB. Tuan Fairuz bin Renddan [Pintasan] bertanya kepada **MENTERI TUGAS-TUGAS KHAS**, tentang jumlah kutipan zakat penggajian dan perniagaan bagi tahun 2021. Berapakah jumlah kutipan zakat penggajian dan zakat perniagaan bagi tahun 2021 yang dikutip oleh Majlis Ugama Islam Sabah (MUIS).
- *11. YB. Datuk Poon Ming Fung @ Frankie [Tanjong Papat] bertanya kepada **MENTERI PEMBANGUNAN MASYARAKAT DAN KESEJAHTERAAN RAKYAT**, adakah terdapat rancangan pihak kerajaan untuk membina sebuah lagi hospital kerajaan di Sandakan.
- *12. YB. Datuk Ignatius Dorell Leiking [Moyog] bertanya kepada **TIMBALAN KETUA MENTERI II / MENTERI PERTANIAN DAN PERIKANAN**, status dan peratusan siap Paket 1-4 Projek Mitigasi Banjir Moyog, adakah rancangan lain untuk mengatasi masalah banjir di daerah Penampang selain daripada Projek Mitigasi Banjir Moyog kerana Daerah Penampang telah mengalami musibah banjir lebih daripada 5 kali untuk tahun 2021.
- *13. YB. Tuan Azhar bin Datuk Haji Matussin [Darau] bertanya kepada **MENTERI TUGAS-TUGAS KHAS**, apakah usaha pihak kerajaan terutamanya dalam menyelesaikan isu penempatan di kawasan gazet tanah perkuburan di kawasan DUN Darau terutama di Tanah Perkuburan Kg. Likas dan Likas Utara yang kini telah hampir padat untuk ruangan pengkebumian jenazah Islam.
- *14. YB. Tuan Calvin Chong Ket Kiun [Elopura] bertanya kepada **MENTERI PEMBANGUNAN MASYARAKAT DAN KESEJAHTERAAN RAKYAT**, isu kawasan tempat letak kereta di Hospital Duchess of Kent, Sandakan belum selesai.
- *15. YB. Dr. Daud bin Hj. Yusof [Bongawan] bertanya kepada **MENTERI KEWANGAN**, adakah benar lesen Kelas F yang dikeluarkan CIDB tidak diterima oleh kerajaan negeri. Jika benar, kenapa dan Mohon penjelasan.
- *16. YB. Dr. Daud bin Hj. Yusof [Bongawan] bertanya kepada **TIMBALAN KETUA MENTERI III / MENTERI PEMBANGUNAN PERINDUSTRIAN**, apakah status

kilang memproses gula yang pada asalnya akan dibina di Kimanis tetapi telah dipindahkan ke kawasan lain. Apakah rasionalnya perkara ini dilakukan.

- *17. **YB. Tuan Justin Wong Yung Bin [Sri Tanjong]** bertanya kepada **MENTERI KERAJAAN TEMPATAN DAN PERUMAHAN / MENTERI KEWANGAN II**:-
- apakah status terkini tanah geran TL107543975 yang terletak di Sabindo dan sejak bilakah geran telah ditukarkan ke kegunaan komersil; dan
 - adakah kerajaan berhasrat untuk mengubah status lot tersebut kepada "Open Space".
- *18. **YB. Tuan Tan Lee Fatt [Likas]** bertanya kepada **KETUA MENTERI**, apakah rancangan kerajaan dalam mengatasi masalah sampah dan hakisan pantai di Teluk Likas.
- *19. **YB. Puan Jannie Lasimbang [Kapayan]** bertanya kepada **MENTERI PEMBANGUNAN LUAR BANDAR**:-
- apakah langkah-langkah yang telah diambil untuk memastikan golongan B40, M40 dan belia agar tidak tercincir daripada bantuan-bantuan yang kerajaan pusat umumkan; dan
 - berapa peratuskah golongan tersebut yang telah mendapat manfaat dari bantuan tersebut setakat ini.
- *20. **YB. Puan Rina Hj Jainal [Kukusan]** bertanya kepada **MENTERI PELANCONGAN, KEBUDAYAAN DAN ALAM SEKITAR**, apakah tindakan dan pemantauan kerajaan negeri terhadap isu pencemaran serta pembuangan sampah di sungai.
- *21. **YB. Tuan Fairuz bin Renddan [Pintasan]** bertanya kepada **MENTERI SAINS, TEKNOLOGI DAN INOVASI**, adakah kementerian merangka pelan baharu untuk membuka ruang pekerjaan tambahan kepada golongan yang kehilangan pekerjaan dan sumber pendapatan akibat daripada pandemik COVID-19 atau memberi bantuan atau pinjaman kepada mereka untuk memulakan perniagaan.
- *22. **YB. Tuan Tan Lee Fatt [Likas]** bertanya kepada **TIMBALAN KETUA MENTERI I / MENTERI KERJA RAYA**, adakah kerajaan bercadang untuk menggantikan paip baharu di kawasan Likas khasnya dan Kota Kinabalu amnya akibat paip pecah yang kerap berlaku.
- *23. **YB. Tuan Calvin Chong Ket Kiun [Elopura]** bertanya kepada **MENTERI BELIA DAN SUKAN**, adakah perancangan untuk membina laluan jalan khas untuk berbasikal dan motosikal di dalam kawasan Sandakan khususnya lokasi yang sering digunakan oleh orang awam untuk berbasikal.

- *24. **YB. Tuan Mokran bin Ingkat [Sungai Manila]** bertanya kepada **KETUA MENTERI**, apakah pendekatan kerajaan dalam menangani ketidakseimbangan agihan peruntukan tahunan daripada Kerajaan Persekutuan.
- *25. **YB. Tuan Mohammad bin Mohamarin [Banggi]** bertanya kepada **TIMBALAN KETUA MENTERI I / MENTERI KERJA RAYA**, apakah perancangan kementerian untuk mengatasi masalah air dan elektrik di Pulau Banggi.
- *26. **YB. Datuk Anwar Ayuub @ Annuar Ayub [Liawan]** bertanya kepada **TIMBALAN KETUA MENTERI II / MENTERI PERTANIAN DAN PERIKANAN**, apakah usaha kementerian dalam memajukan industri Agro-Pelancongan di DUN N.41 Liawan.
- *27. **YB. Datuk Raime Unggi [ADUN Dilantik]** bertanya kepada **MENTERI KERAJAAN TEMPATAN DAN PERUMAHAN / MENTERI KEWANGAN II**, apakah usaha pihak Kerajaan Negeri Sabah untuk memperkasakan Mahkamah Anak Negeri Sabah.
- *28. **YB. Puan Rina Hj Jainal [Kukusan]** bertanya kepada **MENTERI PEMBANGUNAN MASYARAKAT DAN KESEJAHTERAAN RAKYAT**, apakah inisiatif kerajaan negeri dalam membantu ibu tunggal, bapa tunggal, fakir miskin dan anak yatim piatu sempena pembukaan sesi persekolahan tidak lama lagi.
- *29 **YB. Dr. Aliakbar Gulasan [ADUN Dilantik]** bertanya kepada **MENTERI SAINS, TEKNOLOGI DAN INOVASI**, apakah strategi kerajaan bagi memastikan Sabah mencapai tahap kelajuan internet 5G.
- *30. **YB. Tuan Tan Lee Fatt [Likas]** bertanya kepada **MENTERI PELANCONGAN, KEBUDAYAAN DAN ALAM SEKITAR**, apakah rancangan kerajaan dalam mengurangkan pelepasan karbon akibat penggunaan bahan api fosil.
- *31. **YB. Datuk Seri Panglima Dr. Mohd Salleh bin Tun Said Keruak [Usukan]** bertanya kepada **MENTERI PEMBANGUNAN MASYARAKAT DAN KESEJAHTERAAN RAKYAT**, apakah dasar dan usaha kerajaan negeri melalui struktur dan institusi awam dalam menjamin hak kanak-kanak kurang upaya untuk menerima pendidikan menuju ke arah pendidikan inklusif seperti mana disyorkan oleh Tabung Kanak-Kanak Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu (UNICEF).
- *32. **YB. Tuan Fairuz bin Renddan [Pintasan]** bertanya kepada **TIMBALAN KETUA MENTERI I / MENTERI KERJA RAYA:-**
- apakah usaha Jabatan Kerja Raya dalam mengatasi masalah paip dan saliran di kebanyakan kawasan di Sabah: dan
 - bagaimanakah Jabatan Kerja Raya mengatasi masalah banjir dan langkah yang diambil untuk menyelesaikan isu banjir yang semakin teruk.

- *33. **YB. Datuk Christina Liew [Api-Api]** bertanya kepada **TIMBALAN KETUA MENTERI I / MENTERI KERJA RAYA**, apakah langkah-langkah yang sedang diambil oleh kementerian untuk menangani masalah banjir akibat Monsun Timur Laut yang kini dialami Sabah sehingga awal tahun depan.
- *34. **YB. Tuan Hassan A. Gani Pg Amir [Sebatik]** bertanya kepada **MENTERI SAINS, TEKNOLOGI DAN INOVASI**, apakah langkah-langkah yang akan diambil oleh kerajaan negeri untuk meningkatkan kelajuan dan liputan Broadband di kawasan luar bandar terutama di Pendalaman DUN Sebatik dan kawasan luar bandar di seluruh Sabah yang masih jauh ketinggalan.
- *35. **YB. Tuan Ruslan bin Muharam [Lumadan]** bertanya kepada **MENTERI KERAJAAN TEMPATAN DAN PERUMAHAN/ MENTERI KEWANGAN I**, apakah inisiatif/bantuan yang boleh dilberikan kepada penduduk tempatan yang tidak mempunyai rumah/menumpang di rumah keluarga untuk mendapatkan bantuan rumah.
- *36. **YB. Dr. Aliakbar Gulasan [ADUN Dilantik]** bertanya kepada **TIMBALAN KETUA MENTERI / MENTERI KERJA RAYA I:-**
- bagaimanakah pihak kementerian menjalankan pemantauan dan penyelenggaraan supaya kerosakan jalan raya ditangani dengan cepat; dan
 - apakah syarat yang diberikan kepada kontraktor bagi memastikan keadaan jalan yang sedang dalam pembinaan sentiasa selamat dan selesa kepada pengguna.
- *37. **YB. Dr. Aliakbar Gulasan [ADUN Dilantik]** bertanya kepada **MENTERI TUGAS-TUGAS KHAS**, adakah kerajaan negeri berhasrat membina sekolah agama negeri (SAN) di daerah yang masih kurang atau tiada sekolah tersebut seperti di Kudat, Pitas, Penampang, Nabawan dan lain-lain.
- *38. **YB. Puan Jannie Lasimbang [Kapayan]** bertanya kepada **MENTERI KERAJAAN TEMPATAN DAN PERUMAHAN / MENTERI KEWANGAN II**, apakah penyelesaian banjir kilat di kawasan Kapayan terutama di Donggongan, Bundusan, Kobusak, Hungab, Tunoh dan Taman Winley, Hiburan, Delima dan Nosoob Jaya.
- *39. **YB. Puan Jannie Lasimbang [Kapayan]** bertanya kepada **MENTERI KERAJAAN TEMPATAN DAN PERUMAHAN / MENTERI KEWANGAN II**, apakah perancangan dan peruntukan kepada Majlis Daerah Penampang untuk menaik taraf infrastruktur kawasan-kawasan perumahan dan komersial sebagai bandar mampan dan selamat didiami oleh penghuni dan pengunjung.
- *40. **YB. Datuk Ewon Benedick [Kadamaian]** bertanya kepada **KETUA MENTERI**, apakah rancangan dan inisiatif kerajaan negeri untuk desentralisasikan kuasa Kerajaan Persekutuan kepada Kerajaan Negeri dalam bidang kesihatan,

pendidikan, pengurusan tenaga kerja asing dan pelaksanaan peruntukan pembangunan.

- *41. **YB. Datuk Ewon Benedick [Kadamaian]** bertanya kepada **MENTERI KERAJAAN TEMPATAN DAN PERUMAHAN / MENTERI KEWANGAN II**, apakah inisiatif kerajaan untuk menambah baik sistem respon ke atas panggilan kecemasan 999 daripada Sabah terutama berkaitan kebakaran.
- *42. **YB. Tuan Mohd Arsad bin Bistari [Tempasuk]** bertanya kepada **KETUA MENTERI**, apakah langkah-langkah kerajaan untuk membantu menggiatkan semula aktiviti ekonomi rakyat khususnya di kawasan DUN Tempasuk.
- *43. **YB. Tuan Arunarnsin Taib [Gum-Gum]** bertanya kepada **MENTERI KERAJAAN TEMPATAN DAN PERUMAHAN / MENTERI KEWANGAN II:-**
 - (a) adakah Daerah Sandakan ini layak menjadi Bandaraya; dan
 - (b) apakah rasionalnya cadangan menaik taraf status Daerah Sandakan kepada Bandaraya.
- *44. **YB. Datuk Anwar Ayuub @ Annuar Ayub [Liawan]** bertanya kepada **MENTERI SAINS TEKNOLOGI DAN INOVASI**, apakah perancangan kerajaan bagi menambah baik liputan jalur lebar di Sabah khususnya di daerah Keningau.
- *45. **YB. Datuk Dr Yusof @ Josree Yacob [Sindumin]** bertanya kepada **MENTERI KERAJAAN TEMPATAN DAN PERUMAHAN / MENTERI KEWANGAN II:-**
 - (a) apakah rancangan jangka pendek kerajaan untuk menangani masalah setinggan di Sabah; dan
 - (b) adakah bentuk kerjasama dengan kerajaan pusat untuk menyelesaikan masalah setinggan ini.
- *46. **YB. Datuk Poon Ming Fung @ Frankie [Tanjong Papat]** bertanya kepada **TIMBALAN KETUA MENTERI I / MENTERI KERJA RAYA**, adakah terdapat sebarang rancangan untuk menaik taraf rumah pam di Segaliud untuk memastikan tiada lagi gangguan bekalan air.
- *47. **YB. Tuan Hiew Vun Zin [Karamunting]** bertanya kepada **MENTERI PELANCONGAN, KEBUDAYAAN DAN ALAM SEKITAR**, apakah promosi yang bakal kementerian lancarkan demi membawa nama Sandakan ke persada dunia.
- *48. **YB. Datuk Juil Nuatim [Limbahau]** bertanya kepada **TIMBALAN KETUA MENTERI III / MENTERI PEMBANGUNAN PERINDUSTRIAN**, apakah perancangan kerjasama ekonomi antara Kerajaan Negeri Sabah dengan Kerajaan Tawi-Tawi.

- *49. **YB. Tuan Assaffal @ Samsul Kamal bin P. Alian [Tungku]** bertanya kepada **MENTERI KEWANGAN**, berapakah sumbangan pendapatan Negeri Sabah kepada KDNK Kerajaan Persekutuan setiap tahun dari 2000 hingga 2021.
- *50. **YB. Tuan Peto Galim [Inanam]** bertanya kepada **TIMBALAN KETUA MENTERI I / MENTERI KERJA RAYA**, adakah tindakan jangka pendek dan segera kementerian mengatasi kesesakan jalan raya yang amat teruk yang dialami oleh pengguna jalan raya semasa waktu puncak di kawasan Telipok, Tobobon, Manggatal, Kalansanan dan Inanam.
- *51. **YB. Datuk Abdul Ghani bin Mohamed Yassin [Nabawan]** bertanya kepada **TIMBALAN KETUA MENTERI II / MENTERI PERTANIAN DAN PERIKANAN**, melalui cadangan belanjawan tahun 2022 apakah Kementerian bercadang untuk bekerjasama dengan agensi-agensi kerajaan khususnya yang berkaitan dengan industri pertanian bagi menarik minat belia dan beliananis mencebur dengan lebih aktif bidang pertanian atau penternakan di negeri ini.
- *52. **YB. Datuk Seri Panglima Yong Teck Lee [ADUN Dilantik]** bertanya kepada **KETUA MENTERI**, apakah status dan kebajikan pekerja-pekerja Sabah Forest Industries (SFI) masa kini sehingga masalah SFI diselesaikan.
- *53. **YB. Tuan Chong Chen Bin [Tanjong Kapor]** bertanya kepada **TIMBALAN KETUA MENTERI I / MENTERI KERJA RAYA**, mohon disusuli status pembinaan sekolah baru SK Muhibbah Kudat dan SK Landong Ayang.
- *54. **YB. Tuan Mokran bin Ingkat [Sungai Manila]** bertanya kepada **MENTERI KERAJAAN TEMPATAN DAN PERUMAHAN / MENTERI KEWANGAN II**, apakah perancangan kerajaan untuk memastikan Bandar Sandakan dapat dinaik tarafkan menjadi Bandaraya pada tahun 2022.
- *55. **YB. Tuan Mokran bin Ingkat [Sungai Manila]** bertanya kepada **TIMBALAN KETUA MENTERI I / MENTERI KERJA RAYA**, bilakah projek penggantian paip di PPR Sungai Manila yang tergendala dan mengakibatkan penyaluran bekalan air bersih kepada seribu unit rumah PPR sering terputus akibat paip pecah dapat dimulakan semula.
- *56. **YB. Tuan Justin Wong Yung Bin [Sri Tanjong]** bertanya kepada **MENTERI KERAJAAN TEMPATAN DAN PERUMAHAN / MENTERI KEWANGAN II**, adakah kerajaan mempunyai sebarang rancangan untuk menyediakan taman rekreasi di Tawau khususnya di dalam kawasan Sri Tanjong.
- *57. **YB. Tuan Justin Wong Yung Bin [Sri Tanjong]** bertanya kepada **TIMBALAN KETUA MENTERI II / MENTERI PERTANIAN DAN PERIKANAN**, apakah rancangan kerajaan untuk menyelesaikan masalah banjir kilat di Tawau khususnya di kawasan bandar yang dipercayai berpuncak daripada paras air laut yang tinggi.

- *58. **YB. Tuan Calvin Chong Ket Kiun [Elopura]** bertanya kepada **TIMBALAN KETUA MENTERI I / MENTERI KERJA RAYA**, apakah perkembangan pembinaan paip saluran air secara terus ke Taman Indah Jaya daripada Loji Rawatan Air Sibuga.

* Pertanyaan-pertanyaan yang tidak sempat dijawab secara lisan akan dijawab secara bertulis.
